

สาขาบุคคล องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร

ความหมาย

พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร (Children's Discovery Museum) หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่ต้องการให้เด็กไทย ได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและเพลิดเพลินเช่นเดียวกับการจัดพิพิธภัณฑ์เด็กในประเทศที่เจริญแล้ว เพื่อเน้นการจุดประกายภายใต้แนวคิดที่ว่า **“สนุกเล่น สนุกทำ สนุกคิด ปลุกจิตสร้างสรรค์”** เริ่มตั้งแต่เด็กอายุ - 12 ปี โดยให้เด็ก ๆ ได้มีพัฒนาการไปตามวุฒิภาวะอย่างมั่นคงและยั่งยืน ด้วยกิจกรรมและชุดนิทรรศการที่น่าสนใจหลากหลาย

ความเป็นมาการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณและวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชประสงค์ให้เด็กไทย ได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างมีความสุขและเพลิดเพลินด้วยกิจกรรมและชุดนิทรรศการที่หลากหลายในพิพิธภัณฑ์เด็ก เช่นเดียวกับการจัดพิพิธภัณฑ์เด็กในประเทศที่เจริญแล้ว ซึ่งพระองค์ทรงมั่นพระทัยว่า การที่เด็ก ๆ ได้เข้าไปเรียนรู้ภายใต้แนวคิด **“สนุกเล่น สนุกทำ สนุกคิด ปลุกจิตสร้างสรรค์”** ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่มีแรงจูงใจผ่านการบ่มเพาะ การฝึกปรือ ให้ตรงกับพัฒนาการวุฒิภาวะ และศักยภาพของเด็กแต่ละคน อาทิ การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเพลิดเพลิน การลงมือทำการทดลองแสนสนุก การฟัง การอ่าน การสังเกต การวางแผน ฯลฯ เด็ก ๆ ก็จะมีความรู้ มีทักษะ

มีความคิดสร้างสรรค์ มีการเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันจนเกิดปัญญา และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อเด็ก ๆ เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ประเทศชาติก็จะได้ทรัพยากรบุคคลอันทรงคุณค่า เป็นพลเมืองที่ดีมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ คือ มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจที่ขยันขันแข็ง มีความคิดดี มีการกระทำที่ดี มีจริยธรรม และคุณธรรมงดงาม ตามที่ประเทศชาติต้องการ

เมื่อถึงสมัยที่นายสมักร สุนทรเวช ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มีโอกาสสนองพระราชประสงค์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ คือ ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร ขึ้นภายในบริเวณสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ที่ถนนกำแพงเพชร 4 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร บนพื้นที่ 7 ไร่ ซึ่งมูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ อนุญาตให้กรุงเทพมหานครใช้ที่ดิน โดยไม่คิดค่าเช่าจ่าย (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป., 4.)

การจัดพิพิธภัณฑ์ในเบื้องต้นนั้น ดำเนินการตามหลักสูตรศึกษาทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จจาริกสั่งสอนมหาชนมาตลอดเวลา 45 ปี ใน 3 ประการ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา มีการแบ่งการเรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ปฐมวัย เป็นการเรียนรู้ด้วยการอ่าน การดู การฟัง การได้ยิน การได้เห็น การได้สัมผัส การได้สัมผัสและใจคิดพิจารณา 2) ปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ โดยการปฏิบัติด้วยตนเอง และ 3) ปฏิเวธ เป็นการรู้แจ้ง เห็นจริง (Insight) (สำเร็จบุญเรืองรัตน์. 2542. 35) จากการเรียนด้วยตนเองทั้ง 3 ประการดังกล่าว แม้ว่าแต่ละอย่าง

จะให้ผลช้าบ้าง เร็วบ้าง ก็ขึ้นอยู่กับวาสนาบารมีของแต่ละบุคคล ซึ่งต้องการบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ต้องการ

การดำเนินการจัด พิพิธภัณฑสถานเด็ก กรุงเทพมหานคร ตามหลักการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาครั้งนี้ ยึดเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ 8 กลุ่มสาระ-การเรียนรู้ ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษา และพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ โดยจัดแนวทางการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child - centered approach) มุ่งให้เด็ก ๆ ลงมือทำด้วยตนเอง และต้องการให้เป็นต้นแบบการเรียนรู้นอกห้องเรียน สำหรับเด็กช่วงวัย 1 - 12 ปี พิพิธภัณฑสถาน กรุงเทพมหานคร จึงเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งแรกของ ประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้ เปิดให้บริการครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2544

พิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานคร เปิดให้บริการ ได้ 8 ปี 4 เดือน 24 วัน ก็ปิดให้บริการเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2553 เพื่อทำการปรับปรุง อาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑสถานให้มีความทันสมัย เพิ่มศักยภาพการให้บริการแหล่งเรียนรู้กลางเมืองที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และสามารถบริการตอบสนองแก่เด็ก ๆ และผู้ปกครองตลอดจนผู้สนใจได้ดียิ่งขึ้น (โคจิรุคมี กุลศิริชัยวัฒน์. 2560 : สัมภาษณ์)

ต่อมา สมัยหม่อมราชวงศ์ สุขุมพันธุ์ บริพัตร ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีความประสงค์จะสร้างกรุงเทพมหานคร ให้เป็น

“มหานครแห่งการเรียนรู้” ที่สมบูรณ์แบบ สัมผัสได้ และยังมีความเห็นว่า **“เด็กและเยาวชนเป็นกำลังของประเทศ การศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญ”** และต้องการสนองพระราชประสงค์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้เกิดมรรคผลอย่างแท้จริง จึงนำแนวคิด Learning for young creative minds มาสนับสนุน โดยให้มีการจัดกิจกรรมและแสดงชุดนิทรรศการให้มีความหลากหลาย เพื่อสนองตอบคติพจน์ที่ว่า **“เด็กคืออนาคตของชาติ”** ด้วย จึงได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑสถาน กรุงเทพมหานคร ชื่นใหม่ ให้ได้แบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเน้นกระบวนการจุดประกายความคิด กระตุ้นและฝึกการคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก ๆ ผ่านการลงมือทำเป็นสำคัญด้วยการเพิ่มกิจกรรมและชุดนิทรรศการที่น่าสนใจให้หลากหลายขึ้น เช่น ให้เด็กได้สนุกเล่น สนุกทำ สนุกคิด สนุกทำการทดลอง ฯลฯ หากเด็กเกิดความสงสัยก็ให้ไปตาม พร้อมทั้งฝึกให้รู้จักร่วมกันวางแผน ตลอดจนเชื่อมโยงความรู้ กล้าแสดงออกด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่มีการเสริมสร้างแรงจูงใจให้สอดคล้องไปกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็กแต่ละวัย โดยการคัดสรรสาระความรู้ที่เหมาะสมต่อการบ่มเพาะจิตสร้างสรรค์ เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้ (Creativity is a trainable skill) และเพื่อเป้าหมายที่จะก่อให้เกิดความหวังที่เป็นจริงต่อการพัฒนาเด็กให้ได้ครบวงจร หลังจากที่ได้ปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ได้จัดให้มีพิธีเปิดให้บริการพิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานครอย่างเป็นทางการอีก

ครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2558 โดยมีหม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานในพิธีเปิด (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. ม.ป.ป., 1)

ปัจจุบัน สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ได้สร้างพิพิธภัณฑสถานเด็ก กรุงเทพมหานคร ขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ฝั่งธนบุรี ซึ่งตั้งอยู่ในศูนย์กีฬาเฉลิมพระเกียรติ (บางมด) ถนนประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับครอบครัวภายใต้แนวคิดที่ว่า **“ศูนย์การเรียนรู้สำหรับครอบครัว”** (Bangkok Family Center – BFC) ขณะนี้นำเสนอจุดเด่นของชุมชนสองเรื่อง คือ 1) สัมบางมด และ 2) วิถีชีวิตชาวธนบุรี สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร จึงกำหนดให้พิพิธภัณฑสถาน กรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นก่อนที่สวนจตุจักร เป็นพิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 (จตุจักร) และพิพิธภัณฑสถานสร้างขึ้นใหม่ที่ฝั่งธนบุรี เป็นพิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานครแห่งที่ 2 (ทุ่งครุ) (ไศจรังสรรค์ กุลศิริชัยวัฒน์. 2560 : สัมภาษณ์)

พิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 (จตุจักร) ประกอบด้วยอาคาร 4 หลัง ได้แก่ 1) อาคารทอตะวัน (Tho Tawan [Sunshine] Building) 2) อาคารสายรุ้ง (Sai Rung [Rainbow] Building) 3) อาคารจักรวาล (Chakkrawan [Universe] Building) 4) อาคารยูนิลีเวอร์ (Unilever Building) มีพื้นที่ดำเนินการภายในอาคารรวม 9,978 ตารางเมตร และพื้นที่ดำเนินการภายนอกอาคารอีก 8,548 ตารางเมตร จัดเป็นลานกิจกรรมกลางแจ้ง สำหรับจัดนิทรรศการภายนอกอาคาร เพื่อเพิ่มความมั่นใจและเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกายให้แก่เด็ก ๆ แต่ละช่วงวัย ด้วยการจัดอุปกรณ์ที่เหมาะสมและ

ปลอดภัยไว้สำหรับเด็ก ๆ ได้กระทำกิจกรรมอย่างครบถ้วน 3 แห่ง ดังนี้ 1) สวนน้ำ (Water play) 2) สนามเด็กเล่น (Nature playground) และ 3) ผจญภัยในป่า (Jungle adventure) จึงมีพื้นที่สำหรับจัดให้บริการทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารเป็น จำนวน 18,526 ตารางเมตร และมีกิจกรรมที่ดำเนินการทั้งหมด จำนวน 31 กิจกรรม เป็นกิจกรรมหลัก 18 กิจกรรม กิจกรรมหมุนเวียน 9 กิจกรรม และกิจกรรมพิเศษ 4 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมหลัก และกิจกรรมหมุนเวียน จะประกอบด้วยกิจกรรมและชุดนิทรรศการ ส่วนกิจกรรมพิเศษ 4 กิจกรรมนั้น ได้แก่ 1) กิจกรรมวันเด็ก 2) กิจกรรมวันครอบครัว 3) กิจกรรมปิดเทอมเต็มประสบการณ์ และ 4) กิจกรรม Young creative minds พิพิธภัณฑสถานเด็กกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 1 (จตุจักร) เปิดให้บริการในวันอังคาร – วันอาทิตย์ วันหยุดและวันนักขัตฤกษ์ เวลา 10.00 – 16.00 น. ปิดบริการทุกวันจันทร์ และไม่เก็บค่าเข้าชม (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป., 2 – 3)

กิจกรรมและชุดนิทรรศการ

ภายในอาคารพิพิธภัณฑสถานแต่ละหลัง มีการจัดกิจกรรมและชุดนิทรรศการมากมายหลากหลายแตกต่างกันไป เพื่อสนองความสนใจของเด็ก ๆ พ่อแม่ ผู้ปกครอง นิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจ

ทั่วไปที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม โดยแบ่งกิจกรรมหลัก กิจกรรมหมุนเวียนและชุดนิทรรศการ ออกเป็นส่วน ๆ คละเคล้ากันไป ดังนี้ (สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป., 7)

1. เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ (Learning by doing)
2. พัฒนาความคิด จากจินตนาการสู่ความจริง (Develop their imaginations into reality)
3. ใต้อถามหากเกิดข้อสงสัย (Question)
4. เชื่อมโยงความรู้ (Link their knowledge)
5. สร้างแรงบันดาลใจ (Become inspired)
6. ได้แสดงผลงาน (Exhibit their work)
7. เรียนรู้ความแตกต่างหลากหลายและความเป็นไปได้ (Learn about diversity and possibility)
8. พัฒนา เชื่อมโยง และปรับปรุง (Develop, link and materialize their thoughts)
9. ร่วมมือ และแข่งขันซึ่งกันและกัน (Join hands and compete with each other)

การจัดกิจกรรมหลัก กิจกรรมหมุนเวียนและชุดนิทรรศการ

ในแต่ละอาคาร มีการจัดกิจกรรมหลัก กิจกรรมหมุนเวียนและชุดนิทรรศการ ดังนี้

1. อาคารทอตะวัน ภายในอาคารทอตะวัน มีการจัดกิจกรรมและชุดนิทรรศการที่เหมาะสมสำหรับเด็กช่วงวัย 7 – 12 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 และชั้นลอย แต่ละชั้นมีการนำเสนอกิจกรรมและชุดนิทรรศการหลากหลาย ที่เด็กมีความสงสัยใคร่รู้ในสิ่งรอบตัว อันเป็นการส่งเสริมการสร้างกระบวนการความคิดไปสู่ความรู้ใหม่ ดังนี้

ชั้น 1 ลานสร้างสรรค์ (Creative space) ส่วนนี้จัดเปิดเวทีให้เด็ก ๆ นำเสนอความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ (Express their creativity and develop inspiration) ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

1.1 **ครัวไทยวัยจิ๋ว** (Junior Thai kitchen) เป็นการฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้วยการทำอาหาร (Learn to think, plan, and solve problems in a cooking class) จัดเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความมุ่งมั่นพากเพียร และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยทางพิพิธภัณฑ์จัดเตรียมเจ้าหน้าที่อธิบายขั้นตอน

ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมนูอาหาร คุณค่าทางโภชนาการ และลักษณะการประกอบอาหารไทย

จัดวัตถุประสงค์ในการทำอาหารหลากหลาย เช่น ผักประเภทต่างๆ ปลา หมู ไก่ เนื้อ ฯลฯ ไว้สำหรับเด็กแต่ละกลุ่มจำนวน 15 - 20 คน เลือกฝึกในการทำอาหารตามความสนใจ ให้เวลา 60 – 90 นาที ขึ้นอยู่กับเมนูอาหาร กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการผ่านการลงมือทำ เริ่มตั้งแต่กระบวนการคิด การวางแผน การจัดลำดับขั้นตอน และการแก้ปัญหา จนสำเร็จเป็นผลงาน เด็ก ๆ ชื่นชอบกิจกรรมนี้มาก เพราะเมื่อทำอาหารสำเร็จแล้ว ก็ได้รับประทานร่วมกัน

1.2 **วิทยาศาสตร์สร้างสรรค์** (Creative science) ทางพิพิธภัณฑ์เตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ไว้สำหรับให้เด็ก ๆ ได้ศึกษาค้นหาความจริงตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ไม่ซับซ้อน (Search for truth based on scientific principles) โดยมุ่งให้เด็ก ๆ รู้ “เหตุ” และ “ผล” อันนำไปสู่ความเข้าใจในธรรมชาติ ความรู้และความคิดใหม่ การจัดกิจกรรมแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ชุดนิทรรศการ ประกอบด้วยนิทรรศการอัจฉริยะธรรมชาติสู่นวัตกรรมล้ำยุค เช่น **“ว่ายน้ำเร็วด้วยหนังปลาฉลาม” “ยึดเกาะไม่หลุดด้วยตีนตุ๊กแก”** สนุกกับพลังงานและแรง คือ

“มนุษย์สร้างพลังงาน” “การเดินทางของเสียง”
และ **“เปลี่ยน ‘หนัก’ ให้เป็น ‘เบา’ ”** เป็นต้น

1.2.2 การทดลองแสนสนุก ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนหัวข้อการทดลอง เพิ่มความท้าทาย ความสนุกสนาน จุดประกายความคิดและจินตนาการ เช่น ให้เด็ก ๆ ได้ส่องกล้องจุลทรรศน์ดู จุลินทรีย์ ดูแมลง ดูใบไม้ กลุ่มละ 30 นาที เมื่อจบกิจกรรมให้เด็ก ๆ สรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรม เป็นต้น

1.2.3 นักสืบไดโนเสาร์ (Dino - saur detective) เป็นการเปิดโลกดึกดำบรรพ์ด้วยการแสดงรูปไดโนเสาร์หลากหลายสายพันธุ์ให้เด็กได้ศึกษา ย้อนอดีตสู่โลกดึกดำบรรพ์ และมีอุปกรณ์ครบถ้วนให้เด็ก ๆ ชุดค้นโครงกระดูกไดโนเสาร์ที่ฝังไว้ในทราย กิจกรรมนี้จัดไว้เพื่อเป็นการเสริมสร้างจินตนาการ และเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบให้แก่เด็ก ๆ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ไม่มากเกินไป ให้เวลากลุ่มละ 50 – 60 นาที

ชั้น 2 โลกทั้งผองพี่น้องกัน (Our friends)
สำหรับนิทรรศการและกิจกรรมชั้นนี้ นำเสนอการเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย เป็นการเปิดโลกทัศน์เพื่อสร้างทัศนคติในเชิงบวก (Learn about diversity and develop positive attitudes towards differences) และกระตุ้นการคิดนอกกรอบตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่เกริ่นถึงความแตกต่างหลากหลาย หลังจากนั้นให้ชมวีดิทัศน์ นำเข้าสู่นิทรรศการเพื่อนบ้าน เพื่อนเราทั่วโลก พลังเด็กสร้างสรรค์โลก สรุปด้วยคำถามถึงสิ่งดี ๆ ที่เด็ก ๆ ทำเพื่อคนอื่นแล้วประทับใจ ได้แก่เรื่องต่อไปนี้

2.1 อัจฉริยะตัวฉันเอง (Incredible me) สร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) ทำให้เกิดความมั่นคงทางอารมณ์ เสริมสร้างการ

เรียนรู้และเชื่อมั่นในศักยภาพของตน โดยมีเจ้าหน้าที่แนะนำโซนกิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยชุดนิทรรศการอวัยวะมหัศจรรย์ สมอองมหัศจรรย์ และมนุษย์มหัศจรรย์ แบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม เข้าสู่เกมตอบคำถาม แล้วให้เด็กเข้าไปเรียนรู้เพื่อหาคำตอบ และเข้าสู่นิทรรศการชุดสุดท้าย คือ **“มนุษย์มหัศจรรย์”** โดยให้เด็ก ๆ จินตนาการว่า อยากมีความสามารถพิเศษอะไร และทำอะไร จึงจะสามารถทำให้เป็นจริงได้ ดังตัวอย่างการเปิดมุมมองที่แตกต่าง เช่น การมองผ่านกระจกสะท้อนในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย จึงทำให้รู้สึกเกิดความพิศวงในรูปลักษณะที่มองเห็นในมิติต่างๆ เหล่านั้น หรือดูภาพลวงตาและการมองมุมกลับ นับเป็นการกระตุ้นให้เกิดมุมมองใหม่ๆ ที่แตกต่างไป จากเดิมเมื่อมุมมองเปลี่ยน ความคิดก็ต่าง จึงต้องฝึกเป็นผู้สังเกตและคิดค้นหาคำตอบ

2.2 มุมมองพิศวง (Amazing vision) เป็นการเปิดมิติการมองเห็นแบบต่างๆ และถ้ามุมมองเปลี่ยน ความคิดก็ต่าง (เปลี่ยน) นับเป็นการเปิดมิติการมองเห็นที่หลากหลายด้วยกระจกสะท้อนในรูปแบบต่างๆ โดยมีเจ้าหน้าที่แนะนำโซนกิจกรรมที่ 1 คือ ภาพลวงตาและการมองมุมกลับ และกิจกรรมที่ 2 คือ ห้องกระจกมหัศจรรย์ มีกระจกหลากหลายแบบสะท้อนภาพที่มีลักษณะแตกต่างกัน และมีประติมากรรมมองต่างมุม ทำให้เห็นรูปทรงที่แตกต่างกันเมื่อมองต่างมุม เจ้าหน้าที่แนะนำให้เด็ก ๆ สังเกตนิทรรศการนี้ จากนั้นให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้อย่างอิสระ สุดท้ายให้เด็ก ๆ ได้แสดงความคิดเห็น

2.3 สโมสรนักประดิษฐ์ (Inventor's club) เป็นเวทีที่ให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ความเป็นมาของสิ่งประดิษฐ์ สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่มีความ

คิดสร้างสรรค์ การต่อยอดสิ่งประดิษฐ์เก่า อันเป็นการฝึกฝนทักษะ เชื่อมโยงความรู้สู่นวัตกรรม นับเป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่นำชมนิทรรศการชุดมนุษย์กับสิ่งประดิษฐ์ ประกอบด้วยวิวัฒนาการสิ่งประดิษฐ์ และสิ่งประดิษฐ์รักโลก จากนั้นก็พาเด็กๆ ไปสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ที่ตนเองชอบ

ชั้น 3 ละครโรงเล็ก (Kid's playhouse) เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์จินตนาการ ผ่านบทบาทสมมุติ เน้นการส่งเสริมให้เด็ก ๆ กล้าแสดงออก สร้างสรรค์ท่าทาง คำพูด และการแสดงออก กระตุ้นให้เกิดความกล้าแสดงออก ความคิดจินตนาการ เกิดความมุ่งมั่นพากเพียร และมีความคิดเชื่อมโยงต่อยอด อันเป็นการสร้างทักษะการเข้าสังคม ผ่านการเล่นเป็นกลุ่ม โดยมีเจ้าหน้าที่อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแสดง จากนั้นให้เด็ก ๆ รวบรวมกลุ่ม และแบ่งบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ โดยให้เด็ก ๆ เป็นคนคิดรูปแบบการแสดง และให้เวลาทำกิจกรรมกลุ่มละ 30 - 40 นาที

3.1 สร้างเมืองของเรา (Building our city) ให้เป็นเมืองน่าอยู่ด้วยมือจิ๋ว มุ่งให้เด็ก ๆ ร่วมสร้างเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมต่อการดำรงชีวิต มีสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทั่วถึง และเน้นส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงความรู้ รู้จักวางแผน และฝึกฝนการแก้ปัญหา มีเจ้าหน้าที่อธิบายการจัดกิจกรรม องค์ประกอบที่ดีของเมือง และแนะนำอุปกรณ์ จากนั้นแบ่งกลุ่มสร้างเมือง กลุ่มละ 10 คน ให้สร้างเมืองน่าอยู่ร่วมกัน พร้อมช่วยกันสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ ให้เวลา 25 นาที

3.2 สิ่งก่อสร้างมหัศจรรย์สร้างความฝันให้เป็นจริง (Wonder building) กิจกรรมโซนนี้มี 2 ส่วน

คือ ส่วนสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี และสำหรับเด็กอายุ 7 - 12 ปี เป็นโซนที่รังสรรค์สิ่งก่อสร้างตามจินตนาการ ให้กลายเป็นจริงตามหลักคณิตศาสตร์ และตรรกศาสตร์ เน้นการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจในงานสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม โดยเจ้าหน้าที่อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการก่อสร้าง หลักความปลอดภัย จากนั้นให้เด็กตามช่วงอายุไปสร้างสิ่งก่อสร้างตามจินตนาการ ให้เวลากลุ่มละ 30 นาที

ชั้นลอย ห้องศิลปะ (Art studio) จัดให้เป็นที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามจินตนาการให้แก่เด็ก ๆ ชั้นลอยจึงเป็นที่ชื่นชอบของเด็ก ๆ ที่ชอบงานศิลปะ เพราะได้แสดงฝีมืองานศิลปะได้อย่างอิสระ ตามความสามารถ ความสนใจ จินตนาการ ฯลฯ เด็ก ๆ ได้มีโอกาสเล่าผลงานศิลปะของตนให้เพื่อน ๆ ฟัง เด็กส่วนใหญ่ต่างชื่นชอบห้องศิลปะนี้เป็นอย่างมาก

2. อาคารสายรุ้ง

อาคารหลังนี้ เป็นเมืองแห่งจินตนาการที่ไม่มีวันหยุดนิ่ง จัดขึ้นสำหรับเด็กและผู้ปกครอง เปิดเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย เป็นการสร้างพัฒนาการของเด็กหลายด้าน

ทั้งสมอง ทักษะ และกล้ามเนื้อ มีดังนี้

ชั้น 1 สวนหลังบ้าน (Big backyard) จัดขึ้นเพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสในพื้นที่เลียนแบบธรรมชาติ ที่ช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อพัฒนาศักยภาพของสมอง ได้แก่ การมองเห็น การฟัง การสัมผัส เช่น มีสิ่งมีชีวิตจำลองซ่อนอยู่ตามฉากธรรมชาติที่มีสีสัน ซึ่งเหมาะสำหรับเด็กวัย 1 - 2 ปี เพราะเด็กวัยนี้สนใจ อยากรู้อยากเห็น สิ่งรอบ ๆ ตัว ได้กระทำด้วยตนเอง เช่น เด็ก ๆ ได้ใช้

เครื่องมือชุดดิน ปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ฯลฯ มีกิจกรรมที่น่าสนใจ และยังมีห้องสมุดสร้างสรรค์ (Creative library) ภายในห้องสมุดมีกิจกรรมให้เด็ก ๆ ดูภาพจากหนังสือ เล่าเนื้อหาในหนังสือ มีหนังสือภาพ หนังสือนิทาน และอุปกรณ์การเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน ให้เด็กที่สนใจหยิบอ่านเอง และให้ผู้ปกครอง มี พ่อ แม่ นั่งอ่านให้เด็กฟัง เด็ก ๆ ส่วนมากชอบและสนใจฟังนิทาน

ชั้น 2 เมืองสายรุ้ง (Rainbow town) จัดสำหรับเด็กวัย 3 – 6 ปี เป็นเมืองแห่งการสร้างจินตนาการผ่านบทบาทสมมติในอาชีพต่าง ๆ ภายในเมืองจำลอง เป็นการเติมเต็มความฝัน สร้างสรรค์ความสุขและความตื่นเต้น เด็ก ๆ ได้เพลิดเพลินกับอาชีพในฝัน ด้วยการแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สลับกันเป็นผู้ประกอบอาชีพและผู้ให้บริการ เช่น พนักงานดับเพลิง นักบินอวกาศ ตำรวจจราจร สัตวแพทย์ ช่างซ่อมรถ พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน สุดท้ายให้เด็ก ๆ เล่าเกี่ยวกับอาชีพที่ตนได้ทำ กิจกรรม เด็ก ๆ สนใจกันมาก เพราะมีเครื่องแต่งกายของแต่ละอาชีพให้เด็กได้สวมใส่ และได้แสดงเป็นบุคคลในอาชีพนั้น ๆ

ชั้น 3 ห้องประชุม (Auditorium) ใช้เป็นที่จัดการแสดง และเปิดเป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ

3. อาคารจักรวาล

อาคารจักรวาล (Chakkrawan [Universe] Building) อาคารหลังนี้ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่เด็ก ๆ ในเรื่องภัยธรรมชาติ ภาวะโลกร้อน และต้องการให้เด็กตระหนักถึงนโยบายการสร้างกรุงเทพฯ ให้เป็นเมืองสีเขียวด้วย ขณะนี้ได้เสนอของบประมาณ

ดำเนินการในปี พ.ศ. 2561 ไปแล้ว

4. อาคารยูนิลีเวอร์

อาคารหลังนี้ เอกชนสร้างให้ ปัจจุบัน สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ใช้เป็นที่จัดประชุมจากหน่วยงานภายนอกที่ขอมาเป็นครั้งคราว และใช้เป็นที่ต้อนรับผู้ที่เข้ามาใช้บริการพิพิธภัณฑสถานเป็นหมู่คณะรับประทานอาหารกลางวัน นอกจากนี้ก็ให้นิสิต นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไปที่เข้ามาศึกษา ดูงาน ทำวิจัย เป็นสถานที่พักผ่อน ตามโอกาส (ไศจิวิศม์ กุลศิริชัยวัฒน์. 2560. 1)

ลานกิจกรรมกลางแจ้ง

ลานกิจกรรมกลางแจ้ง (Activity ground) เป็นสถานที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างสรรค์ ใช้ฝึกทักษะ เล่นสนุกสนาน และผจญภัย เพื่อเติมพลังและเพิ่มความสนุกให้แก่เด็ก ๆ มี 3 กิจกรรมดังนี้

1. สวนน้ำ (Water play) ให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ถึงประโยชน์ของ “น้ำ” ที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน โดยเจ้าหน้าที่จะแบ่งเด็ก ๆ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งไปเรียนรู้ในพื้นที่สวนน้ำ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไปเรียนรู้เรื่องพลังงานน้ำ หลังฟังคำอธิบายจากเจ้าหน้าที่แล้ว ให้เด็ก ๆ สรุปที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ จากนั้นแยกย้ายกันไปเล่นสนุกกับน้ำภายในสวนน้ำ มีลานน้ำพุ ซึ่งมีเครื่องเล่นมากมาย เช่น น้ำพุ ทางน้ำไหลเวียน และชุดความรู้พลังงานน้ำ กิจกรรมนี้เด็ก ๆ ชื่นชอบมาก เพราะได้เล่นน้ำกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน

2. สนามเด็กเล่น (Nature playground) เป็นสถานที่สำหรับส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก วัย 3 – 6 ปี ให้ได้เล่นกลางแจ้ง ออกแรง ปีน

ปาย ห้อย โหน ฯลฯ ซึ่งมีเครื่องเล่นสนามสำหรับ ปีน โหน มุด ลอด แกว่งตัว ทรงตัว และโยกตัว และบางแห่งจะมีพื้นที่เป็นดิน ททราย น้ำ และหญ้า เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เล่นท่ามกลางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยก่อนเข้ากิจกรรม จะมีเจ้าหน้าที่อธิบายเพื่อกระตุ้นให้เด็ก ๆ แสดงความคิดเห็นระหว่างร่วมกิจกรรม เด็ก ๆ สนุกสนานกันมาก

3. ผจญภัยในป่า (Jungle adventure) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัย 7 - 12 ปี ได้ฝึกสมรรถนะทางร่างกายและจิตใจ ให้มีความกล้าหาญและสร้างความมั่นใจให้แก่เด็ก ๆ โดยมีเครื่องเล่นฐานผจญภัยในบรรยากาศป่า ประกอบด้วยอุโมงค์สำหรับลอด สะพานเชือก ฝึกการทรงตัว ทางลาดฝึกการปีนป่าย บ้านต้นไม้ บันไดลิง สไลเดอร์ กิจกรรมนี้เด็กโตจะชื่นชอบมากกว่าเด็กเล็ก

คุณค่าของพิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร

พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญในการจุดประกายความคิดภายใต้แนวคิด “สนุกเล่น สนุกทำ สนุกคิด ปลูกจิตสร้างสรรค์” ซึ่งเปิดเป็นพื้นที่ทางการศึกษาที่มีความสมบูรณ์แบบให้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง นำบุตรหลานช่วงวัย 1 - 12 ปี เข้ามาสัมผัสประสบการณ์ตรงร่วมกัน จากกิจกรรมและชุดนิทรรศการหลากหลาย เด็ก ๆ จะได้มีเพื่อน ได้เล่น ได้ทำกิจกรรมกันอย่างเพลิดเพลิน ทำให้เด็ก ๆ ได้รับความสุขและมีพัฒนาการเป็นไปตามวุฒิภาวะอย่างมั่นคงและยั่งยืน ดังตัวอย่างที่ได้พบเห็น ณ พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร คือ ในแต่ละวันที่เปิดให้บริการ ถ้าเป็นวันที่เปิดให้บริการในวันอังคาร - วันศุกร์ จะมีผู้มาใช้บริการประมาณ 800 - 1,200 คน หากเป็นวันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ จำนวน

2,000 - 4,000 คน (สำนักวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป., 3)

ในแต่ละช่วงวันที่มีการให้บริการ จะได้เห็น พ่อแม่ ผู้ปกครอง อุ้มลูกจูงหลานเข้าไปกันมากมาย มีบางครอบครัวที่ได้เห็นส่วนมาก พ่อ จะอุ้มลูกคนเล็ก แม่จะจูงลูกคนที่โตกว่า ไปเข้าร่วมกิจกรรมด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ดูมีความสุขกันทุกคน มีพ่อแม่บางครอบครัวเล่าให้ฟังว่า ลูก ๆ របเร้าให้พาไปทุกอาทิตย์ เพราะลูกชอบกิจกรรม ชอบเล่นกับเพื่อน ชอบทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ทำให้ลูกมีพัฒนาการที่ดี มีความรับผิดชอบ ไม่ชน ไม่ตี้อดึง เห็นว่าลูกมีความสุข รู้จักรับผิดชอบ พ่อแม่ สอนอะไรก็เชื่อฟัง ทุกคนในบ้านจึงรักใคร่ ลูกมีความสุข เมื่อลูกรบเร้าให้พาไปพิพิธภัณฑ์ฯ จึงเกิดความสงสัยต้องพาไปทุกครั้ง และอีกครอบครัวหนึ่งคุณแม่เล่าให้ฟังว่า ลูกชายอายุขวบเศษแล้ว แม่สอนให้พูด ไม่ยอมพูด แม่พยายามพูดด้วยเสมอ ๆ ลูกก็ไม่ยอมพูด แม่เล่านิทานให้ฟัง และพูดคุยด้วยก็เฉย ๆ ไม่แสดงอาการว่าเข้าใจ ทั้งที่ลูกเพื่อนบ้านใกล้เคียงกัน รุนราวคราวเดียวกัน พูดได้ ใครถามอะไรก็พูดได้ตอบได้ แม่จึงกังวลเกรงว่าลูกจะพูดไม่ได้ บังเอิญมีเพื่อนบ้านครอบครัวหนึ่งแนะนำให้พาลูกไปที่พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร ณ พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร ลูกได้เล่นกับเพื่อน รุนราวคราวเดียวกัน รู้สึกว่าลูกมีพฤติกรรมดีขึ้น ยิ้มแย้ม แจ่มใส ไม่เฉยเมยเหมือนก่อน และวันหนึ่งแม่พาลูกไปร่วมกิจกรรมที่โรงละครเล็ก อาคารหอระฆัง ชั้น 3 ซึ่งเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์จินตนาการ มีการแสดงบทบาทสมมุติ เล่นกันเป็นกลุ่ม ก่อนการเล่นและแสดง ผู้เล่นต้องสร้างสรรค์ท่าทางตามบทบาทพูด มีการซ้อมทั้งท่าทางการแสดงซ้ำ ๆ ตามบทบาท เพื่อจะได้จำบท และท่าทางประกอบคำพูดได้ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็ก ๆ กล้าแสดงออก ลูกที่

กำลังดูอยู่ สนใจ ได้ฟังคำพูดของผู้แสดงซ้ำ ๆ และดูท่าทางที่แสดงประกอบคำพูด หันหน้ามามีกับแม่ บังเอิญผู้ที่แสดงลงมาหาลูกและพูดกับลูก พร้อมแสดงท่าทางประกอบ และถามลูกว่าชอบไหม สนุกไหม ลูกพูดตามว่า “ชอบ สนุก” หันมามีกับแม่ เมื่อแม่ได้ยินลูกพูดคำแรกว่า “ชอบ และสนุก” แม่ดีใจมากถึงกับน้ำตาไหล ร้องไห้ออกมาโดยไม่รู้สีกตัว นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ลูกพูดได้ แม่ถามและคุยด้วย ลูกก็ตอบได้ทุกครั้ง ปัจจุบัน ลูกพูดได้คล่องเพียงเวลาไม่นานนัก แม่ดีใจมากที่ลูกสามารถพูดได้เหมือนกับลูกคนอื่น ๆ แล้ว ทำให้ครอบครัวมีความสุขมาก เมื่อผู้เขียนมีโอกาสไปเยี่ยมชมกิจกรรมและชุดนิทรรศการ ที่พิพิธภัณฑ์กรุงเทพมหานคร หลายครั้ง หัวหน้าผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ฯ ได้ให้เจ้าหน้าที่พาไปดูกิจกรรมและชุดนิทรรศการในทุกอาคาร จึงได้เห็นการจัดกิจกรรมและชุดนิทรรศการหลากหลาย ที่ทำให้เด็กมีความสุขและเพลิดเพลิน นอกจากนี้ยังได้พบกับครอบครัวที่มาจากลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี บางครอบครัวก็มาจากจังหวัดนนทบุรี แม้ว่าบ้านจะอยู่ไกล ๆ ก็พาลูกหลานไปเข้าร่วมกิจกรรมและชมนิทรรศการเป็นประจำ

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสุขด้วยกิจกรรมและชุดนิทรรศการที่สมบูรณ์แบบในประเทศไทย จึงสามารถตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กไทย และตอบสนองพระราชประสงค์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ประสพผลลุล่วง เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติในอนาคต คือ ประเทศชาติได้ทรัพยากรบุคคลอันทรงคุณค่าตามต้องการ

บรรณานุกรม

- พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 (จตุจักร). (2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560 จาก <http://www.cdm-bangkok.com>
- ไศจรังสรรค์ กุลศิริชัยวัฒน์. (2560). **ตอบข้อมูลที่ต้องการโดยสังเขป**. กรุงเทพฯ : สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.
- . บรรณารักษ์ชำนาญการ. (2560, วันที่ 9 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดยเจลิยว พันธุ์สีดา ที่พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 (จตุจักร)
- สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป.) **คู่มือประกอบการเรียนรู้พิพิธภัณฑ์เด็ก กรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 (จตุจักร)**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- . **เปิดพื้นที่ปลูกจิตสร้างสรรค์ที่พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 (จตุจักร)**. (ม.ป.ป.), กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- . **พิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 (จตุจักร) กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ และ ประติมากรรม กองวัฒนธรรม**. (ม.ป.ป.), กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2542). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 414601 ปรัชญาการศึกษาของไทย**. ม.ป.ท., บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุขุมพันธุ์ บริพัตร. (ม.ป.ป.). **รักกรุงเทพฯ ร่วมสร้างกรุงเทพฯ มหานครแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.
- รศ. เจลิยว พันธุ์สีดา
- หมายเหตุ :- มีตัวอย่างรูปภาพท้ายบรรณานุกรมในหน้าถัดไป ซึ่งสามารถเลือกนำลงประกอบเนื้อหาได้ หรืออาจจะเลือกจากเว็บไซต์ ก็ได้ ครับ

ตัวอย่างสถานที่และกิจกรรมที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์เด็กกรุงเทพมหานคร

